

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ ВИРОБНИЦТВУ»

**Інноваційні пріоритети
у розвитку економіки та менеджменту**

24 квітня 2024 року

Біла Церква
2024

УДК 330.341.1:33:005

Молодь – аграрній науці і виробництву: Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (Біла Церква, 24 квітня 2024 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2024. – 255 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р. екон. наук, професор.
Варченко О.М., д-р. екон. наук, професор.
Димань Т.М., д-р. с.-г. наук, професор.
Зубченко В.В., канд. екон. наук.
Паска І.М., д-р екон. наук, професор.
Хомяк Н.В., канд. екон. наук, доцент.
Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук, доцент.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.**

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти «Молодь – аграрній науці і виробництву» (24 квітня 2024 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету.

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

©БНАУ

УДК: 502.131.1(477)

КУЧЕР В.В., студентка 4 курсу спеціальності 051 Економіка
Науковий керівник – **БАТАЖОК С.Г.**, канд. екон. наук,
доцент *Білоцерківський національний аграрний університет*

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Цей матеріал презентує унікальне дослідження сучасного стану та перспектив посилення екологічної безпеки України з огляду на сприяння соціально-економічному розвитку країни.

Ключові слова: екологічна безпека, навколишнє природне середовище, національна безпека України, державне управління природоохоронною діяльністю, державна екологічна політика України.

У сучасному світі, де активно відбувається процес глобалізації і постійного розвитку соціально-економічних процесів, збереження екологічної безпеки стає одним з найважливіших завдань у системі управління загальнонаціональною безпекою. Головна стратегічна мета, що визначена в рамках цілей сталого розвитку України, полягає в забезпеченні високого рівня та якості життя громадян. Це досягається шляхом урахування особливостей сучасного стану соціально-економічного розвитку країни та визначення пріоритетів для збереження загальнонаціональної безпеки. Охорона довкілля є ключовим аспектом стратегії зупинення деградації природних екосистем. Раціональна екологічна політика відіграє важливу роль у створенні сприятливих умов для сучасних та майбутніх поколінь, що безпосередньо впливає на загальний рівень життя громадян та їх інтелектуальний розвиток.

У сучасних умовах швидкого промислового розвитку, безпека залишається невід'ємною цінністю, що гарантується захистом прав громадян на безпечне природне середовище та його якість. Згідно зі статтею 50 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", екологічна безпека держави визначається як стан природного середовища, що забезпечує попередження погіршення екологічної обстановки та небезпеки для здоров'я людей. З точки зору системності, екологічну безпеку держави слід розглядати як здатність системи "довкілля - соціум - економіка" зберігати рівновагу і збалансованість шляхом динамічного відновлення та самовдосконалення, протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам, забезпечувати прийнятний рівень ризику для населення і стійкість соціально-економічного розвитку, а також відтворювати природний і соціально-економічний потенціал [2]. Поняття екологічної безпеки розглядається з кількох позицій: насамперед, як якісна характеристика системи, при якій відсутня загроза нанесення шкоди природному середовищу і здоров'ю населення, а також нормальному розвитку соціально-економічних процесів;

також, як прийнятний соціально-економічний рівень захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства, держави і світової спільноти від загроз і негативних змін в навколишньому середовищі антропогенного та стихійного характеру [1].

У контексті загострення проблем з навколишнім природним середовищем, напрям безпеки набуває високого пріоритету. Основні причини цього розвитку подій включають:

1. Довготривала практика підпорядкування екологічних аспектів економічним вимогам.
2. Фізичне та моральне зношення основних засобів у більшості галузей економіки України.
3. Зменшення ефективності реалізації екологічної політики через дисбаланс у діях центральних і місцевих органів влади та місцевого самоврядування.
4. Нераціональність системи державного моніторингу та управління охороною природи, недостатній контроль за дотриманням природоохоронного законодавства та невідповідна система відповідальності за порушення.
5. Пріоритетність ресурсо- та енергоємних галузей, які мають негативний вплив на навколишнє середовище.
6. Низький рівень усвідомлення громадянами та державними органами управління важливості збереження довкілля та переваг сталого соціально-економічного розвитку, а також недостатня система екологічної освіти й просвіти.
7. Недостатнє фінансування природоохоронних заходів з державних та місцевих бюджетів, включаючи фінансування залишкових за принципом ресурсів [5].

Вектори сталого розвитку України в контексті стратегічного бачення:

1. Перший напрямок розвитку полягає в забезпеченні сталого розвитку країни через проведення структурних реформ, таких як економічне зростання, яке не шкодить екології, та створення сприятливих умов для господарської діяльності.
2. Другий напрямок стосується забезпечення загальнонаціональної безпеки, захисту інвестицій і приватної власності, забезпечення миру та захисту кордонів, судової справедливості та боротьби з корупцією. Екологічна безпека включає збереження природного середовища і забезпечення доступу до чистої води та безпечних харчових продуктів.
3. Третій напрямок передбачає забезпечення доступу до якісної освіти, охорони здоров'я та інших послуг як у державному, так і приватному секторах для кожного громадянина.
4. Четвертий напрямок – це підтримка взаємної поваги і толерантності в суспільстві, а також підвищення гордості за власну державу [3].

Для вирішення зазначених проблем потрібно використання сучасних методів управління екологічною політикою та новаторських підходів у

виробничих та господарських процесах. Комплексне виконання тактичних завдань сприяє трансформації оточуючого середовища, що викликає появу нових екологічних категорій, таких як екологізація економічних систем, природокористування та загального соціально-економічного розвитку [4]. Цей підхід важливий як для реалізації стратегії, так і для подолання глобальних екологічних загроз.

Отже, в процесі аналізу сучасного стану та майбутніх перспектив у зміцненні екологічної безпеки України було встановлено, що необхідність перетворення інструментів та механізмів державного управління у цій галузі обумовлена рядом факторів. На наш погляд, серед найбільш руйнівних чинників впливу варто виокремити перевагу ресурсо- та енергоємних секторів у структурі вітчизняної економіки, низьку ефективність поточних підходів до реалізації екологічної політики як складової загальнонаціональної безпеки, а також надмірний пріоритет комерційних інтересів перед природоохоронними.

Список використаних джерел

1. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2697-19> (дата звернення 08.04.2024)
2. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1264-12/conv> (дата звернення 08.04.2024)
3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/722/2019> (дата звернення 08.04.2024)
4. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року (проект). United Nations Development Programme, 2017. 112 с. URL: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf (дата звернення 08.04.2024)
5. Фесянов П.О. Державне регулювання екологічної безпеки на рівні регіону: досвід європейських країн. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Fesyjanov.pdf> (дата звернення 08.04.2024)